

Kansen voor biodiversiteit in de bollenteelt

BoerenNatuurdag 14-3-2025

Cassandra van Altena (NIOO-KNAW) en Ellen Mul (ANV Hollands Noorden)

Foto: Karin Bijpost

Doel van de dag: Meer agrarisch natuurbeheer in de bollenteelt!

... hoe doen we dat?

... wie zijn 'we' eigenlijk?

... en wie zit er in de zaal?

ANV Hollands
Noorden
is aangesloten bij

boerenatuur

Meer agrarisch natuurbeheer in de bollenteelt: hoe doen we dat?

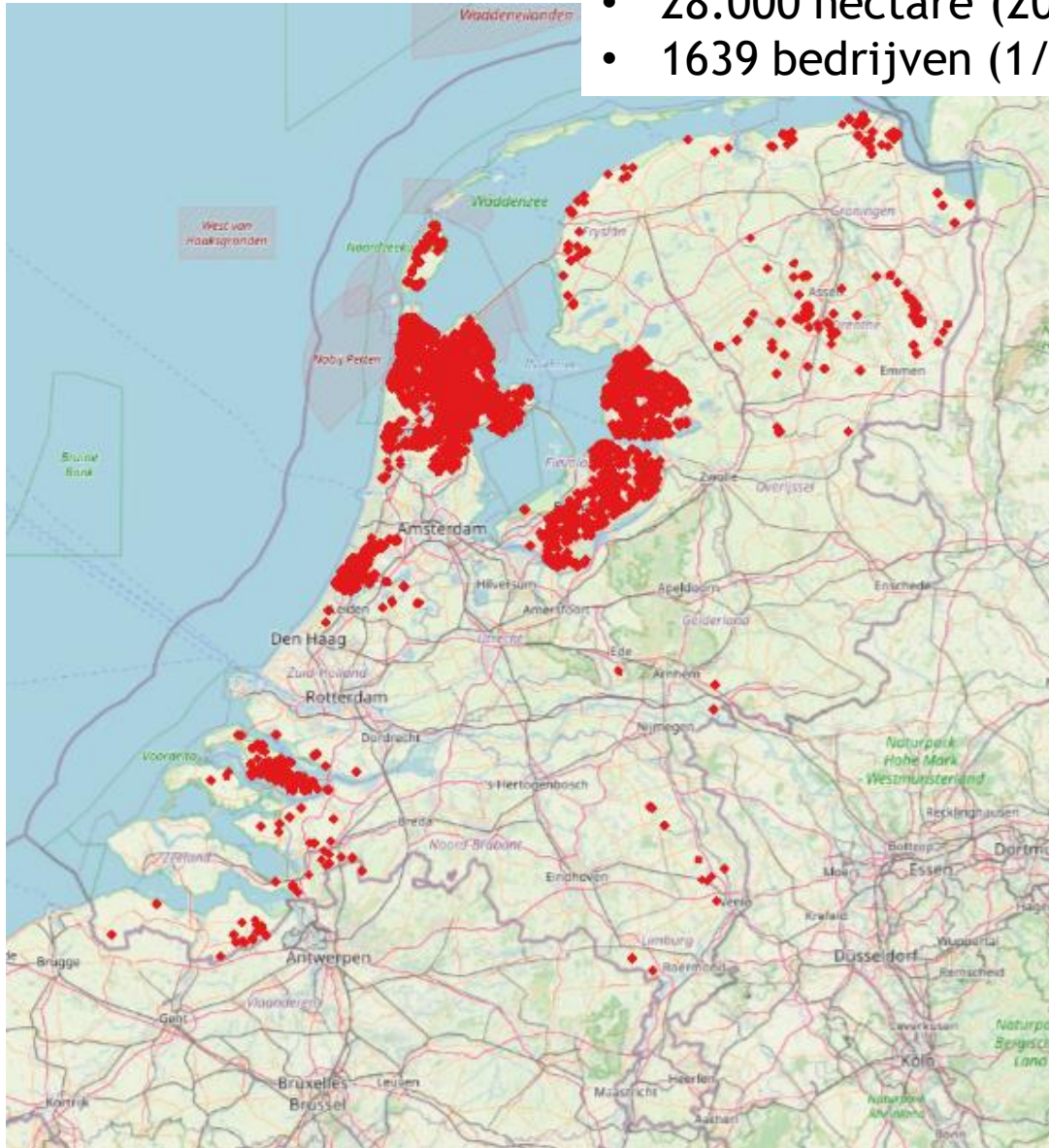
Inhoud

- ▶ Bollenteelt in het kort
- ▶ Biodiversiteit in de bollenteelt: bollenvogels
- ▶ Aandacht voor biodiversiteit in de sector
- ▶ Aan de slag met agrarisch natuurbeheer (ANLb) in de bollenteelt.
- ▶ Beheerpakketten ANLb
- ▶ Hoe bollentelers benaderd
- ▶ Gezamenlijke brainstorm: wat kunnen wij doen, wat kan jij doen?

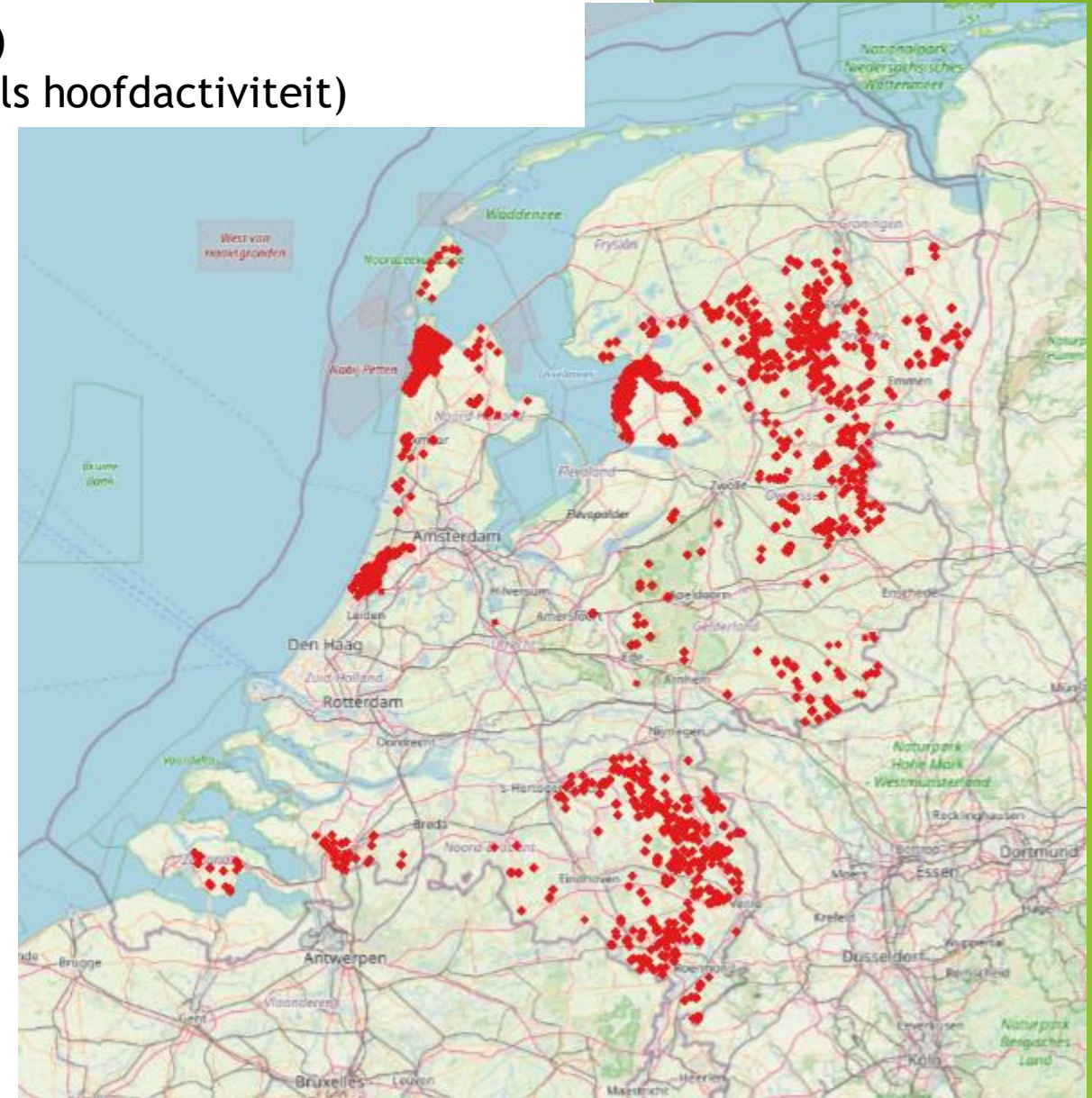

Bollenteelt

- 28.000 hectare (2023)
- 1639 bedrijven (1/3 als hoofdactiviteit)

Voorjaarsbloei (Bron: BRP Gewaspercelen)

Zomerbloei (Bron: BRP Gewaspercelen)

Teelt voorjaarsbloeiers

Planten en afdekken, oktober-december

Bloei, maart-april

Rooien, juni-juli

Koppen, april-mei

Groenbemester, juli-september

Teleurstelling sector over Gelders verbod op bloembollenteelt

NIEUWS GELDERLAND TYS HALLEMA 10 FEB 2025 OM 10:45UUR

✉ f X ii

NIEUWSBERICHT

Pesticide Vrij-Dag: Landelijke manifestatie om onze gezondheid en natuur te beschermen tegen bestrijdingsmiddelen

31 januari 2025, Natuur & Milieu

Plus Achtergrond

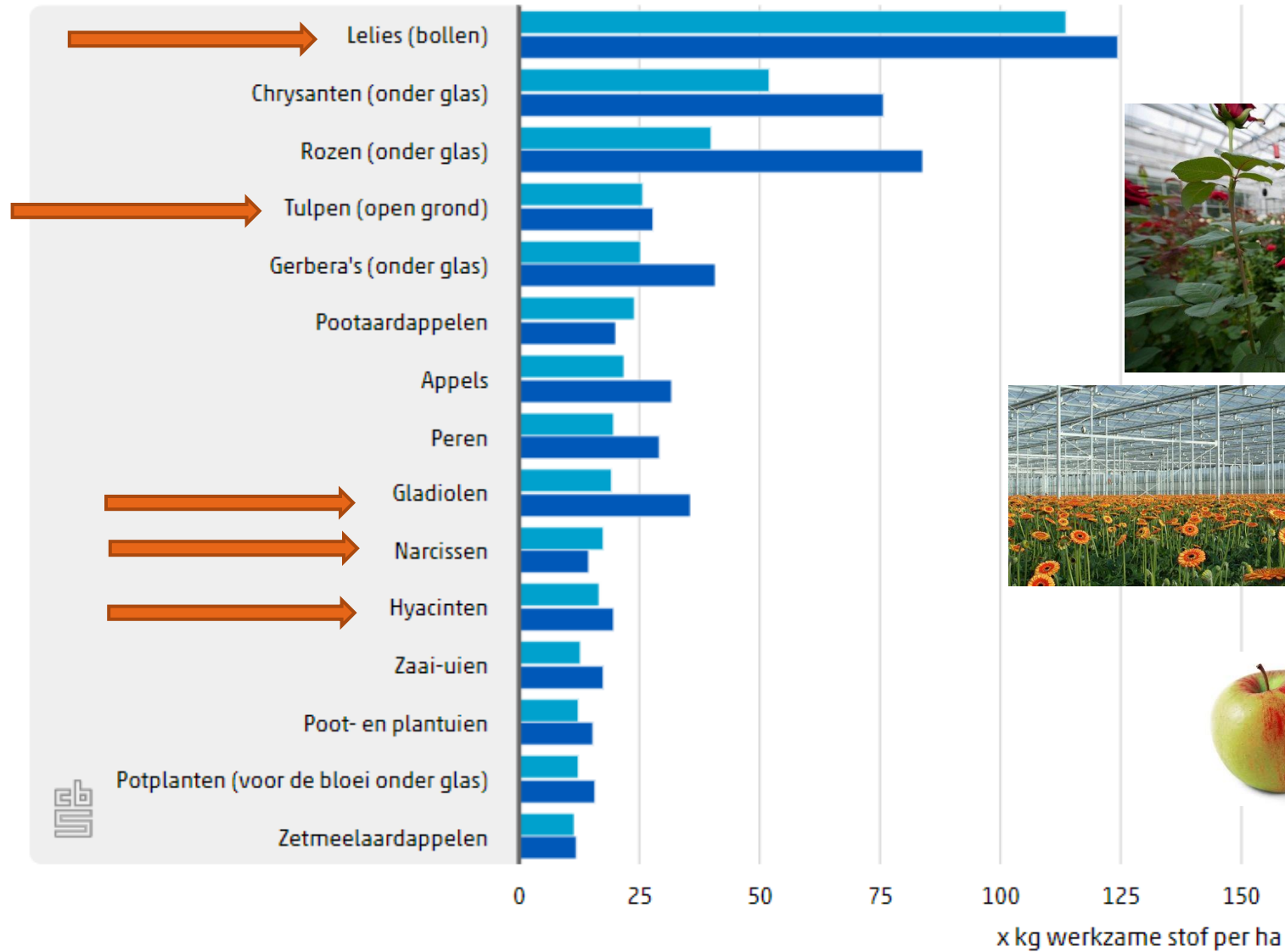
Conflict om bollenteelt en gifgebruik verhardt: 'Spruitjes telen met dezelfde middelen had wel gemogen'

Protestmars in Assen tegen middelengebruik in bollenteelt

6 juli 2024, 12:50 • 2 minuten leestijd

Hoogste gebruik gewasbeschermingsmiddelen per hectare¹⁾

■ 2020* ■ 2016

*voorlopige cijfers

¹⁾ bij gebruik van tenminste één gewasbeschermingsmiddel

KAVB: 'Middelengebruik in lelieteelt binnen vijf jaar gelijk aan de akkerbouwgewassen'

🕒 5 juli 2024 📍 Hillegom 📁 Belangenbehartiging 🗨️ reageer

Duurzame Bollenteelt Drenthe

FieldLab Bol

[Home](#) [Projecten](#) [Onze visie](#) [Ontwikkelingen](#) [Met ons](#) [Actueel nieuws](#) [Contact](#)

Bollenteelt met een positieve impact

Praktijknetwerk
Bloembollenteelt
Flevoland

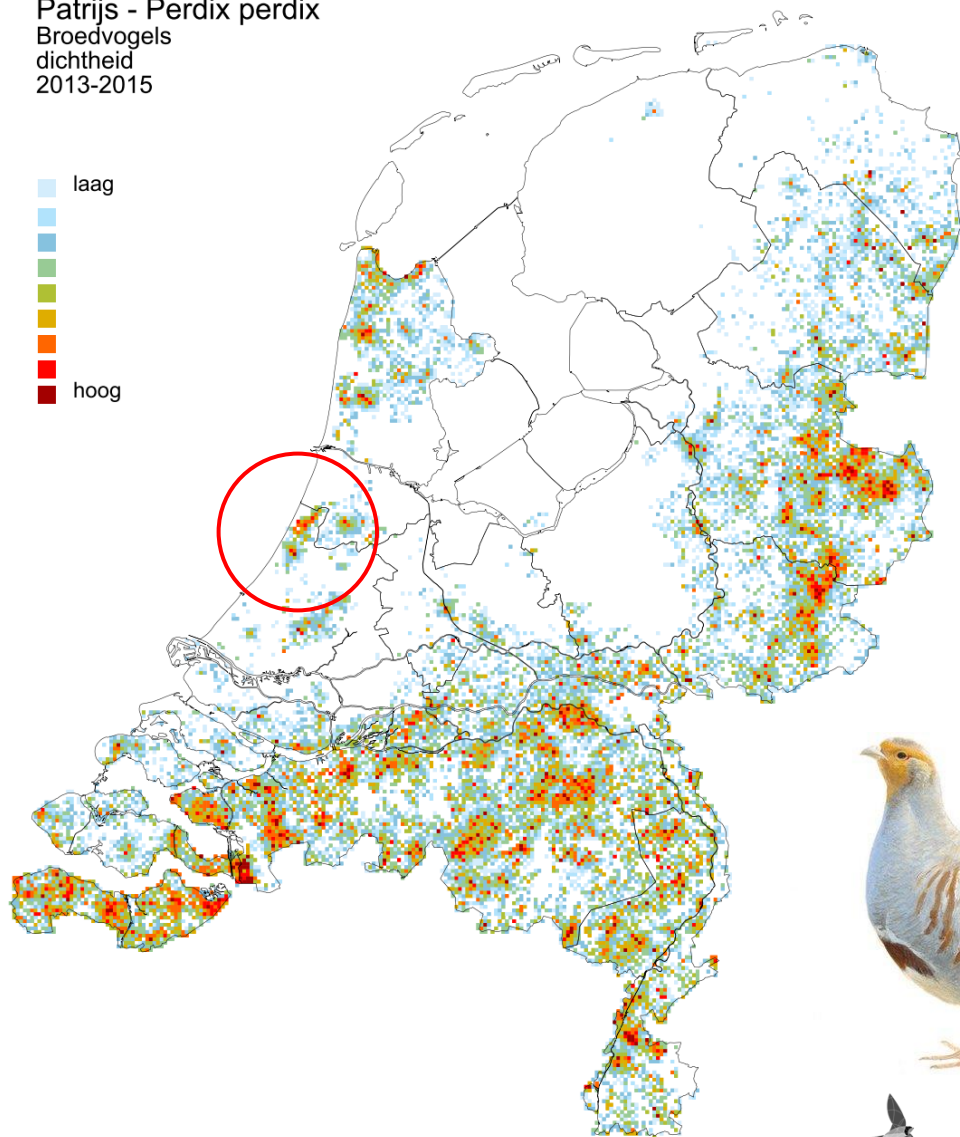
Biodiversiteit in de bollenteelt?

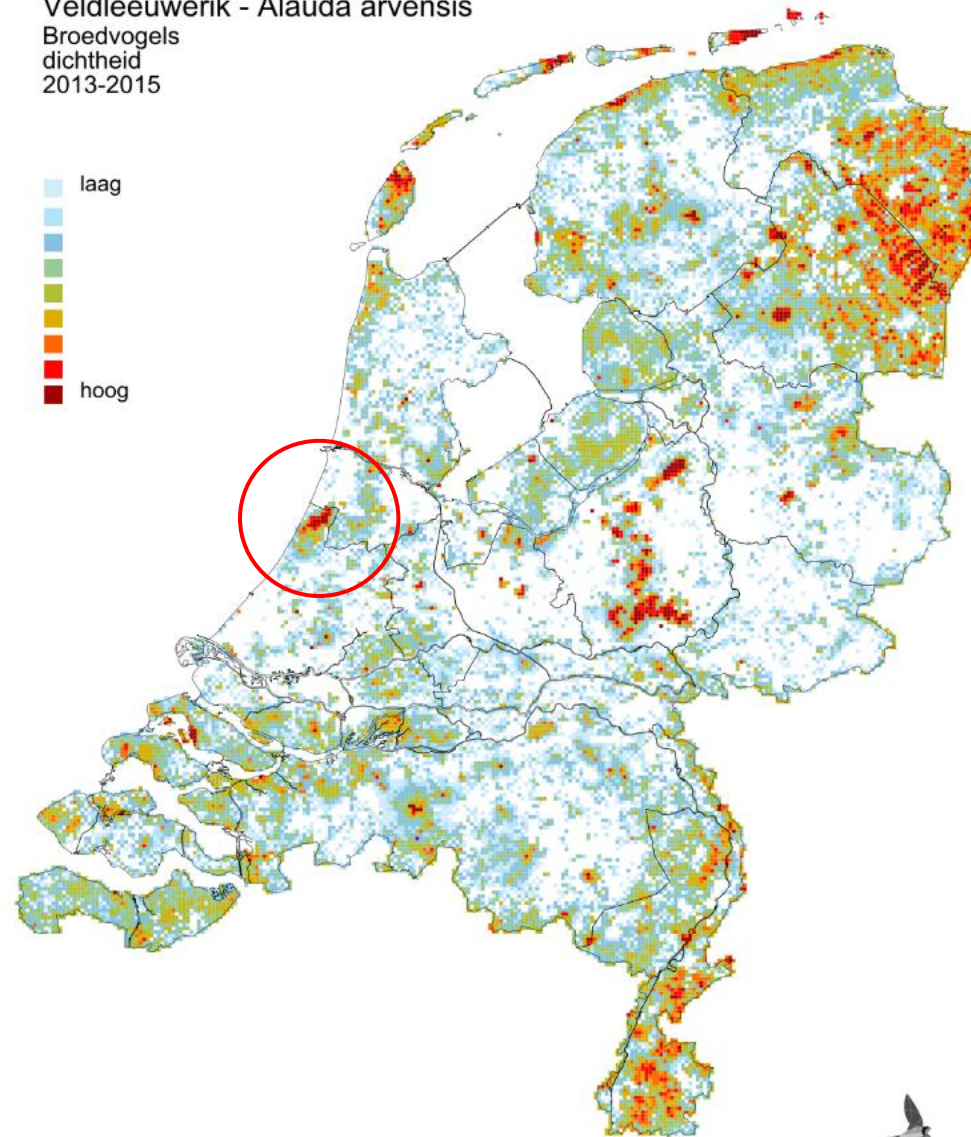

Patrijs - *Perdix perdix*
Broedvogels
dichtheid
2013-2015

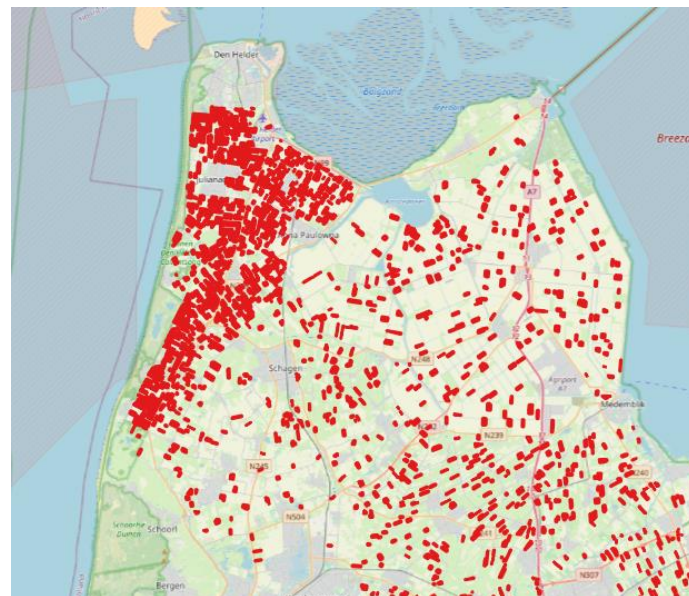
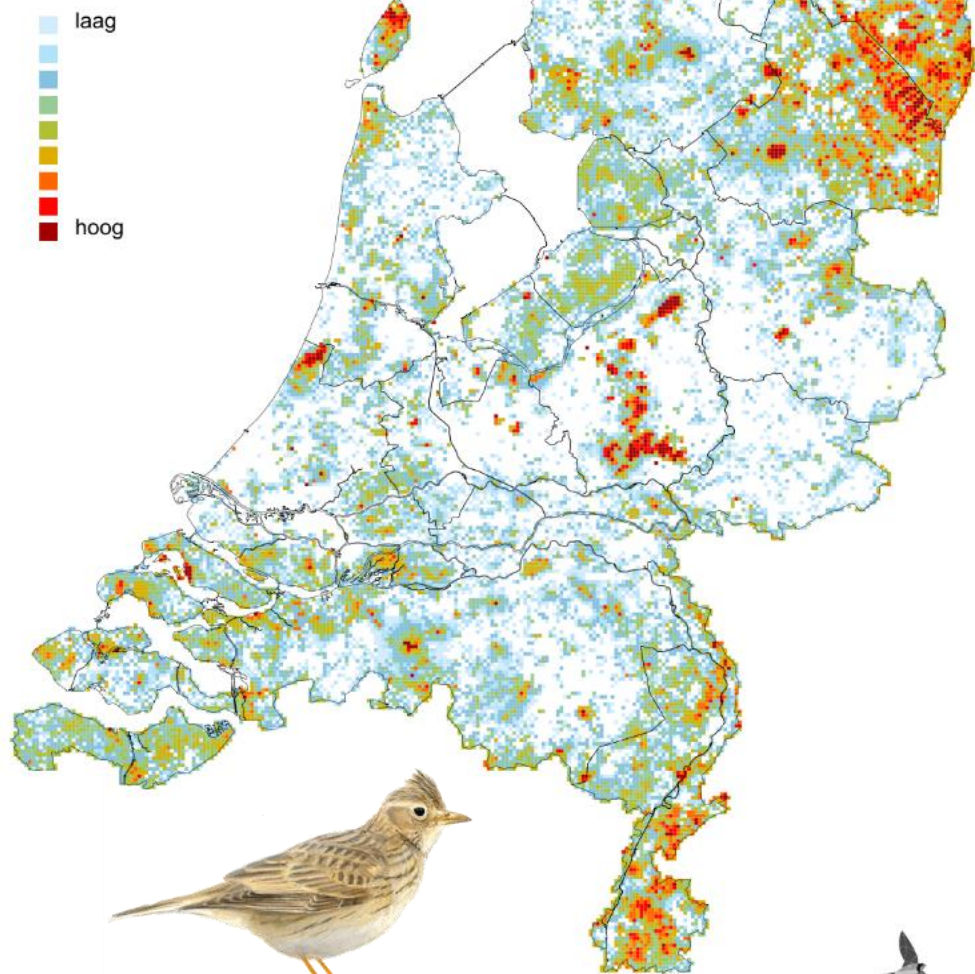

0 13 26 39 52 km

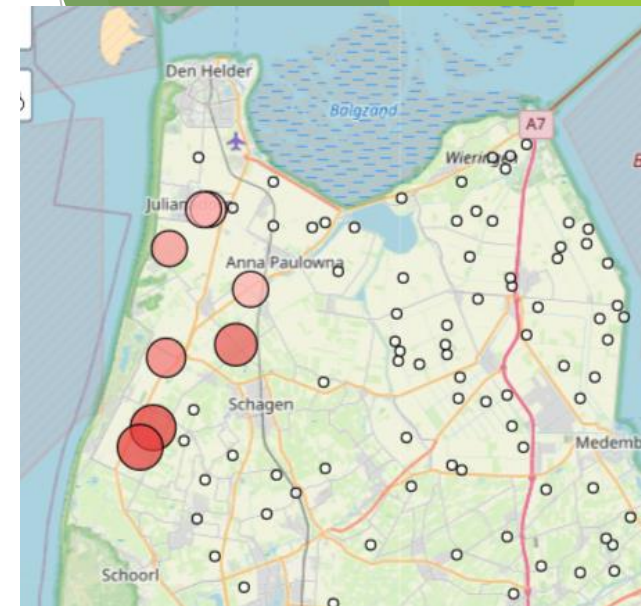
Veldleeuwerik - *Alauda arvensis*
Broedvogels
dichtheid
2013-2015

Veldleeuwerik - *Alauda arvensis*
Broedvogels
dichtheid
2013-2015

BRP Gewaspercelen,
voorjaarsbloeiërs (2021)

MAS-dashbord,
veldleeuwerik (2021)

De 'HIGH FIVE' van de BOLLENSTREEK

Het open landschap van de Bollenstreek zorgt er samen met heggen en hagen voor dat deze vogels nestgelegenheid hebben en voedsel vinden. Zij voelen zich hier thuis!

Wist u dat...

SCHOLEKSTER

...de scholekster ook wel bonte piet genoemd wordt omdat de scholekster net als de 'bonte koeien' zwart wit is?

KIEVIT

...de kuif van het vrouwtje korter is dan die van het mannetje?

VELDLEEUWERIK

...er vanaf maart wel 300 paar veldleeuweniken in de streek in de lucht hangen te zingen?

GELE KWIKSTAART

...in april honderden mannetjes neerstrijken in de streek om een goede plek voor het nest uit te zoeken? De vrouwtjes volgen later.

PATRIJS

...de patrijs wel 20 eieren in hun nest leggen en die allemaal uitbroeden?

Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond

Voor een fraaie en duurzame Duin- en Bollenstreek, al 25 jaar!

www.anlvgeestgrond.nl

SCAN VOOR MEER INFO

Illustratie: Doreen van der Kolk

BOLLENVOGEL BINGO!

SPOT JIJ ZE ALLEMAAL?

KIEVIT

GELE KWIKSTAART

PATRIJS

LEEUWERIK

SCHOLEKSTER

Bollenvogels

Bollenvogels

Kievit

Gele kwikstaart

Veldleeuwerik

HELP de bollenvogels!

Wat kunt u doen:

Wintervoedsel

- ▶ Inzaaien (najaar) strook op kopeind of leeg land met wintergraan en/of bladrammenas

Zomervoedsel

- ▶ Inzaaien (voorjaar) strook op kopeind of leeg land met zaadmengsel voor bollenvogels
- ▶ Natuurvriendelijk slootkantenbeheer: minder maaien en maaisel afvoeren

Dekking

- ▶ Aanplant streekeigen hagen in zanderijlandschap

Patrijs

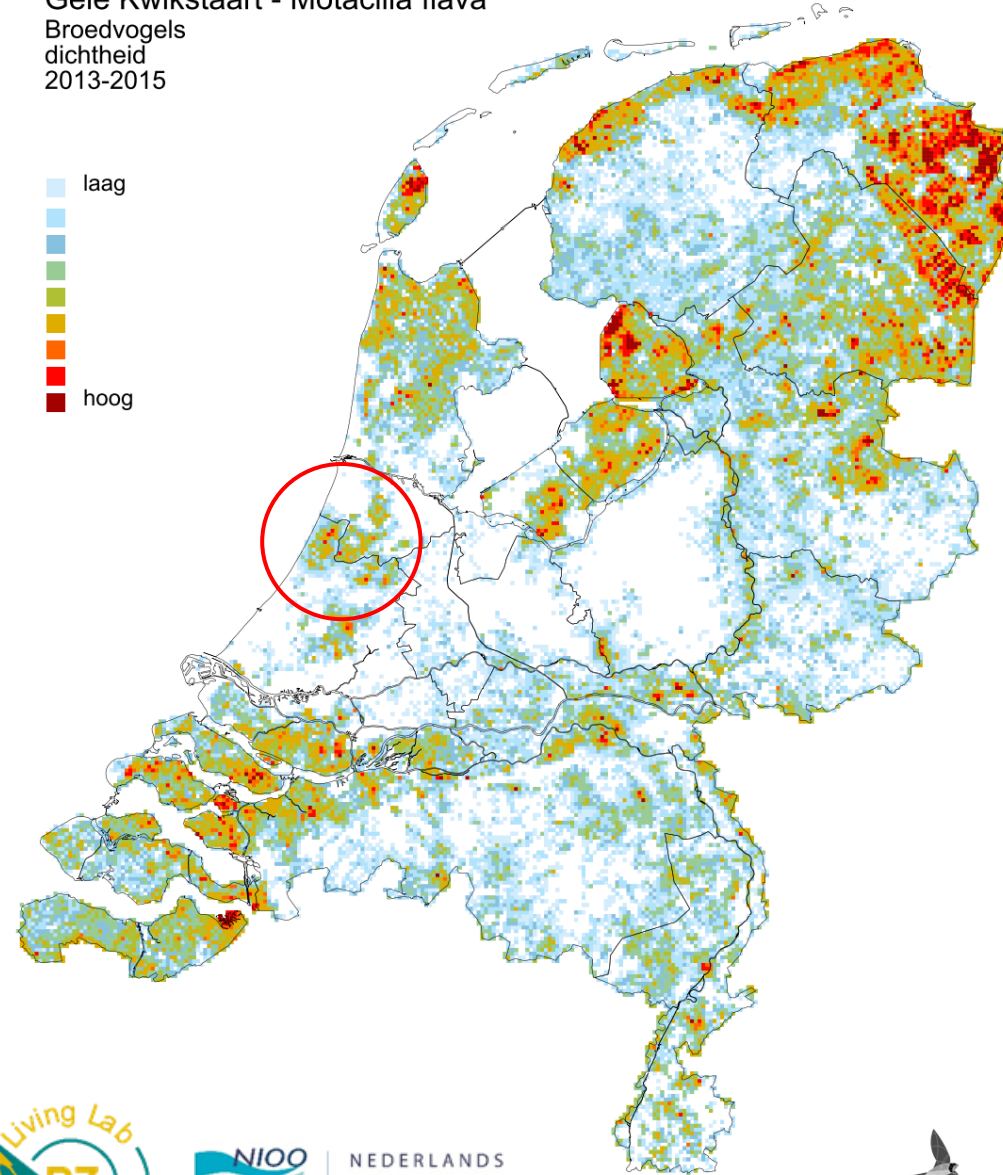

Scholekster

OPMERKING: Deze poster is gemaakt in opdracht van de Werkgroep Bollenvogels, bestaande uit: Veelzijdig Boerenland, Vogelbescherming Nederland, ANLV Geestgrond, Vogelwerkgroep Tringa, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk en Reijers Landschapsadvies. Deze poster is financieel mogelijk gemaakt door Vogelbescherming Nederland, middels de prijsvraag 'Hoop voor Boerenlandvogels'. Deze poster is vorm gegeven door René van Rossum naar een idee Landschapbeheer Zuid-Holland en de Werkgroep Bollenvogels, onder regie van Reijers Landschapsadvies. De foto's op de poster zijn gemaakt door: René van Rossum (Scholekster, Patrijs), Jan Hendriks (Kievit), Richard Burgmeijer (Gele kwikstaart), Martin van Lokven (Veldleeuwerik) en Jooft Bouwmeester (Bloembollenveld). Wil meer informatie over Bollenvogels dan kunt u contact op nemen met Dave Dirks, Veelzijdig Boerenland, Tel: 031 5343155.

Gele Kwikstaart - *Motacilla flava* Broedvogels dichtheid 2013-2015

YouTube NL Search

Gele kwikstaarten in de Bollenstreek
Onderzoek naar broedsucces en landgebruik van Gele kwikstaart
Onderzoek door het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)
in het kader van Living Lab B7

Gele kwikstaarten in de Bollenstreek

NIOO KNAW 447 subscribers [Subscribe](#) 10 [Share](#) [Save](#) ...

NEDERLANDS
INSTITUUT
VOOR ECOLOGIE
(NIOO-KNAW)

15 april - 15 mei

1 mei - 30 mei

15 mei - 1 juli

- Nestbouwfase
- Eilegfase: vanaf eind april elke dag 1 ei
- Broedfase: 12-14 dagen
- Jongenfase: 10-13 dagen
- Daarna snel vliegvlug

Aandacht voor biodiversiteit in de sector

Living Lab B7

Met Boeren, Bewoners, Bezoekers en Beleidsmakers werken aan een Betere Biodiversiteit in de Bollenstreek

Ecologie

Samen met telers zorgen we voor balans in teelt, water en natuur, met aandacht voor plant, bodem en biodiversiteit.

FieldLab Bol

Regiocertificering Duin- en Bollenstreek

De Duin- en Bollenstreek is het centrum van de Nederlandse bloembollencultuur. Onze regio kent unieke natuurlijke en culturele elementen. Wij zijn hier trots op, en wij zijn hard bezig om met alle telers te werken aan een vitale teelt en een gezonde omgeving voor mens en natuur.

Onze aanpak richt zich op de volgende onderwerpen:

- Grond- en oppervlaktewaterkwaliteit
- Plantgezondheid
- Biodiversiteit
- Klimaat

Hoe doen we dit?

Elke teler in de Duin- en Bollenstreek werkt aan concrete doelen om op deze onderwerpen te verbeteren. Gezamenlijk bereiken wij onze doelen door een cyclus van...

Praktijknetwerk Bloembollenteelt Flevoland

KAVB, Anthos en CNB willen samen verduurzaming versnellen

NIEUWS

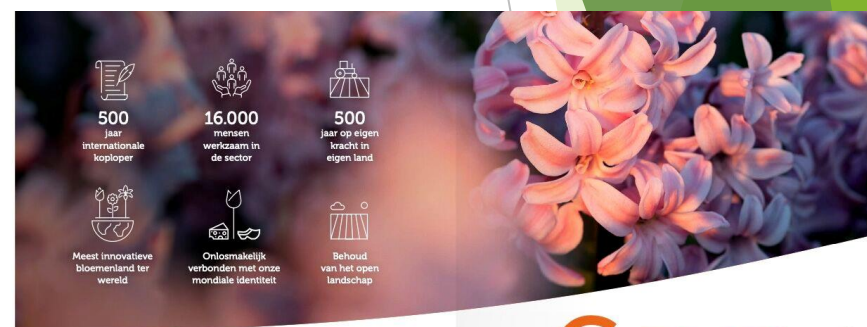
BOLLENTEELT

JOHN RAMAKER

03 MAI 2025 OM 09:45UUR

Bloembollen. Geur, kleur, leven. Er bestaat geen ander product met zoveel gevoelswaarde en geen ander product dat mensen zo natuurlijk met elkaar verbindt. Er bestaat geen ander bloemenland dat zo innovatief en ondernemend is als Nederland.

Onze bloembollen zijn diepgeworteld in de Nederlandse cultuur en onlosmakelijk verbonden met onze mondiale identiteit. Ze raken wereldwijd mensen recht in het hart, brengen geluk, verbinden en ontspannen. De bloembollensector is met vakmanschap, innovatiekracht en liefde voor het product uitgegroeid van pionier naar internationaal koploper.

Samenwerkende ketenpartners

Wij werken samen aan de verduurzaming van de bloembollensector op basis van gezamenlijke ambities, doelstellingen en een uitvoeringsprogramma.

Geur. Kleur. Leven.

Onze ambities

Onze ambities hebben we uitgewerkt in zes programma's met concrete doelstellingen. Samen gaan we voor de uitfasering van hoog-impact chemische middelen en maximale vergroening van gewasbescherming, schoon water, een gezonde bodem, meer biodiversiteit, energiebesparing en innovatie in arbeid (robotisering, AI).

Bloembollengeluk leveren we samen!

Hier staan we voor

We zijn trots op onze sector en overtuigd van de meerwaarde van onze producten. We kijken vooruit. De behoefte aan natuur, authentiek...

We willen de biodiversiteit behouden en verbeteren

Gewasbescherming

We willen de impact op het milieu verlagen door middelen met een hoge milieubelasting volledig uit te faseren en ten minste 50% minder gewasbescherming te gebruiken in 2030. We zijn transparant en delen resultaten over de voortgang van de reductie. We gaan eerlijk en open in gesprek met bure...

Biodiversiteit

We willen de biodiversiteit behouden en verbeteren.

Energie

We zetten in op een maximale reductie van de CO₂ footprint en gebruiken duurzame energie of kopen groen in.

Innovatie in arbeid

We zorgen voor een veilige, eerlijke en attractieve werkomgeving waarbinnen iedereen zich kan blijven ontwikkelen. We zetten in op het mechaniseren, automatiseren en robotiseren van zware en repeterende werkzaamheden.

Samenwerken

We nemen onze verantwoordelijkheid, kijken over de grenzen van onze bedrijven en ketenposities heen en spreken elkaar aan op gedrag dat niet bijdraagt aan onze ambities en gewenste resultaten. We zijn betrouwbaar en transparant en geven inzicht in onze projecten en resultaten.

Ook gaan we in gesprek met overheden, waterschappen, onderwijs- en onderzoeksinstituten, ngo's en met bewoners in de directe omgeving van onze bedrijven. We staan open voor feedback en willen samenwerken. Zo werken we aan het verduurzamen van de gehele keten.

Hester Maj MBA
Voorzitter
KAVB
Namens de telers en kwekers

Mark-Jan Terwindt
Managing Director
Royal Anthos
Namens de handel

Tinus Teeuwen
Voorzitter van de raad van commissarissen CNB
Namens de Coöperatieve bemiddeling

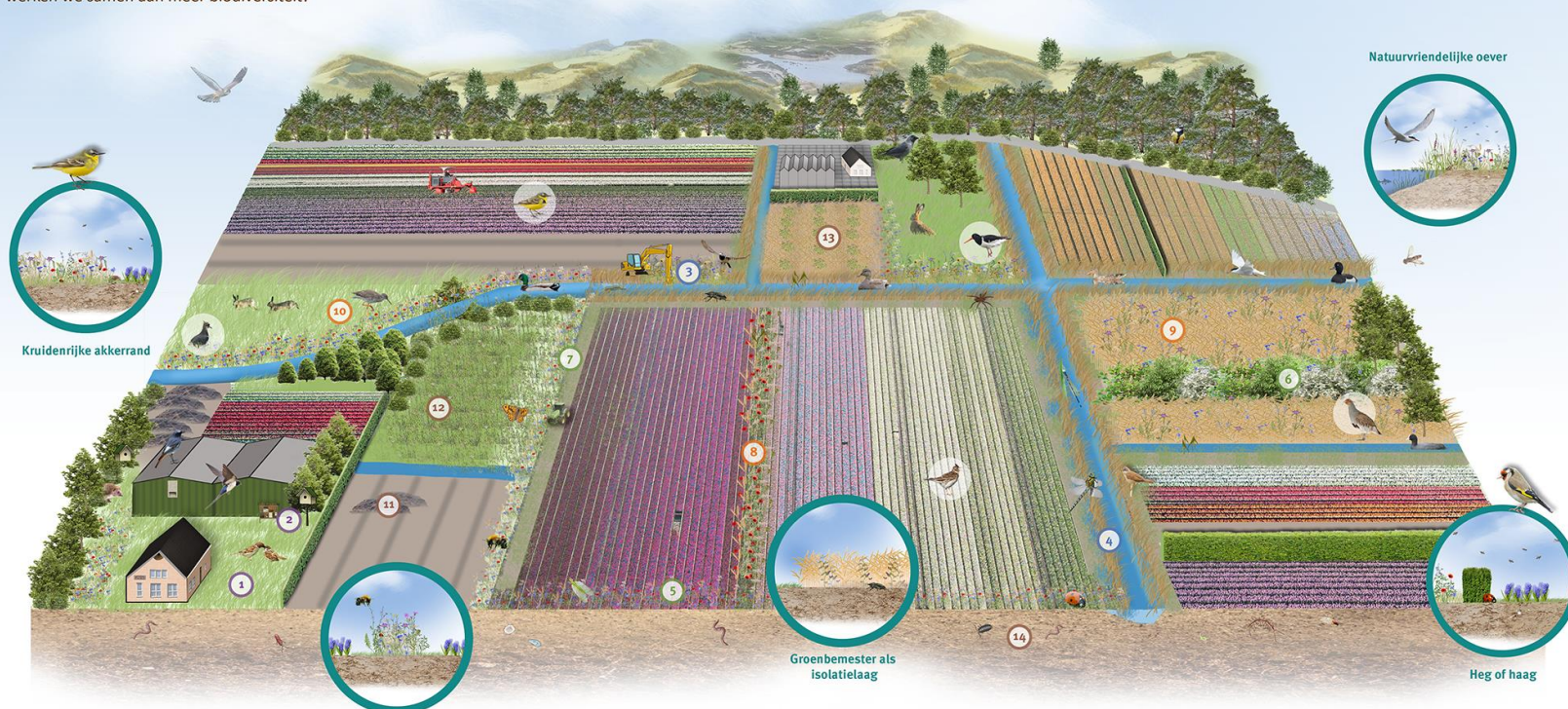

AAN DE SLAG MET BIODIVERSITEIT IN DE BOLLENTEELT

Kleurrijke bollenvelden zijn een iconisch beeld van het Nederlandse landschap. Wie verder kijkt dan bloembollen ziet ook een andere wereld: een leefgebied voor dieren, groot en klein. In Nederland gaat de biodiversiteit al decennialang achteruit. Bollentelers kunnen dus helpen om de biodiversiteit te verbeteren. En andersom kan biodiversiteit helpen om een gezonde bol te kweken.

Deze plaat is bedoeld als inspiratieposter om met biodiversiteit aan de slag te gaan in de bollenteelt. Sommige maatregelen zijn goed voor het bodemleven, andere bieden voedsel of schuilplek aan vogels of trekken natuurlijke plaagbestrijders aan. Daarnaast verbeteren de meeste maatregelen ook de water- en bodemkwaliteit, zeker in combinatie met spuitvrije zones of geïntegreerde gewasbescherming.

Sommige maatregelen zijn eenvoudig en worden al breed toegepast, met andere wordt geëxperimenteerd. Alle maatregelen bij elkaar, op verschillende percelen en in landschappelijke samenhang, vormen een uitgebreid netwerk. Zo werken we samen aan meer biodiversiteit!

Kruidrijke akkerrand

Bloemenstrook in perceel

Groenbester als isolatielaag

Natuurvriendelijke oever

Heg of haag

Maatregelen op het erf

- 1 Groen erf**
Bomen, struiken, bloemen bieden voedsel en schuilplek voor dieren. Poelen, half-verharding, groene gevel en groen dak zorgen voor waterberging
- 2 Verblijfplaatsen voor dieren**
Vogelhuisjes, vlermuiskasten, insectenhôtels of -wanden

Maatregelen bij de sloot

- 3 Natuurvriendelijk slootbeheer**
Gefaseerd schonen van de sloot en gefaseerd maaien van de slootkanten behoudt planten en dieren die daar leven.
- 4 Natuurvriendelijke oever**
Inrichting van de sloot met flauwe oevers geeft rijke oeverbeplanting, biedt leefgebied voor dieren en helpt tegen afspoeling nutriënten.

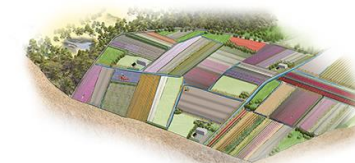
Maatregelen in de perceelrand

- 5 Kruidrijke akkerrand**
Bloemenmengsels afgestemd op vogels, bestuivers en/of andere insecten bieden voedsel en schuilplek. Houd deze mest- en spuitvrij.
- 6 Heg of haag**
Inheems en gevarieerd, biedt voedsel en schuilplek voor dieren en overwinteringsplekken voor natuurlijke plaagbestrijders.

- 7 Bufferstroken**
Het combineren van verplichte bufferstroken met bijvoorbeeld kruidrijke akkerranden of heggen beperkt emissies en verhoogt biodiversiteit.

Diversiteit aan maatregelen in landschappelijke samenhang resulteert in meer biodiversiteit

Maatregelen in het perceel

- 8 Bloemenstrook in het perceel**
Bloemenmengsels afgestemd op vogels, bestuivers en/of andere insecten biedt voedsel en schuilplek.
- 9 Wintervoedselakker**
Veld met granen en zaaijdragende planten biedt voedsel voor vogels in de winter. Houd deze mest- en spuitvrij.
- 10 Overhoek**
Hoek met braak of bij voorkeur ingericht met bloemenmengsel, grasklaver of struiken biedt voedsel en schuilplek voor dieren. Houd deze mest- en spuitvrij.

Maatregelen voor de bodem

- 11 Verhogen organische stofgehalte**
Compost, bokashi, vaste mest en groenbesters stimuleren het bodemleven, verbeteren bodemstructuur, waterhoudend vermogen en bodemvruchtbaarheid.
- 12 Gemengde groenbester**
Een mix van verschillende soorten groenbesters biedt meer variatie en verhoogt biodiversiteit.
- 13 Groenbester als isolatielaag**
Groenbester i.p.v. stro draagt bij aan biodiversiteit, verbetert bodemstructuur en bodemvruchtbaarheid.
- 14 Gereduceerde grondbewerking**
De bodem niet-kerend of ondieper bewerken behoudt bodemleven en organische stof in de toplaag.

Raadpleeg onze website voor meer achtergrondinformatie en mogelijkheden voor vergoedingen: www.livinglab7.nl

Deze poster is tot stand gekomen in samenwerking met

Living Lab B7 is gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Poster beschikbaar onder Creative Commons voorwaarden:

visueel: www.ro-visuals.nl

Maatregelen op het erf

Groen erf

- 1 Bomen, struiken, bloemen bieden voedsel en schuilplek voor dieren. Poelen, half-verharding, groene gevel en groen dak zorgen voor waterberging

Verblijfplaatsen voor dieren

- 2 Vogelhuisjes, vleermuiskasten, insectenhotels of -wanden

Maatregelen in de perceelrand

Kruidenrijke akkerrand

- 5 Bloemenmengsels afgestemd op vogels, bestuivers en/of andere insecten bieden voedsel en schuilplek. Houd deze mest- en spuitvrij.

Bufferstroken

- 7 Het combineren van verplichte bufferstroken met bijvoorbeeld kruidenrijke akkerranden of heggen beperkt emissies en verhoogt biodiversiteit.

Heg of haag

- 6 Inheems en gevarieerd, biedt voedsel en schuilplek voor dieren en overwinteringsplekken voor natuurlijke plaagbestrijders.

Maatregelen bij de sloot

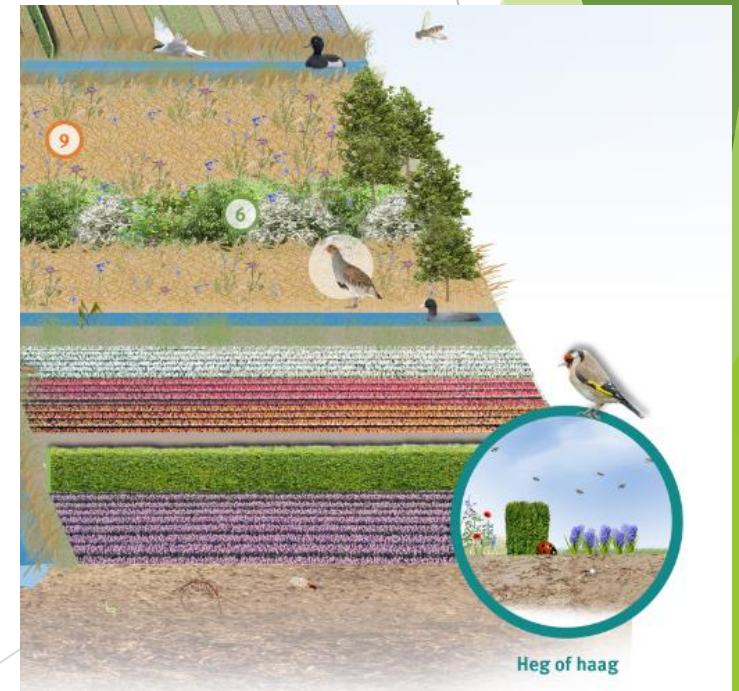
Natuurvriendelijk slootbeheer

- 3 Gefaseerd schonen van de sloot en gefaseerd maaien van de slootkanten behoudt planten en dieren die daar leven.

Natuurvriendelijke oever

- 4 Inrichting van de sloot met flauwe oevers geeft rijke oeverbepanting, biedt leefgebied voor dieren en helpt tegen afspoeling nutriënten.

7. BUITENSTROOK

8. Bloemenstrook in het perceel

9. Wintervoedselakker

Een wintervoedselakker of -veld is een perceel of strook waar granen en andere zaaddragende planten tot ver in de winter blijven staan. Dit biedt voedsel voor vogels in de winter en geeft dekking. Inzaaien kan in de zomer of in het najaar, bijvoorbeeld na de oogst van een voorjaarsbloeier en voor het planten van een zomerbloeier.

Tips

- Inzaaien kan in de zomer of in het najaar, bijvoorbeeld na de oogst van een voorjaarsbloeier en voor het planten van een zomerbloeier
- Een wintervoedselakker kan ook in de gewasrotatie opgenomen worden, zoals op het bedrijf van [Huiberts Biologische Bloembollen](#)
- De wintervoedselakker kan in een overhoek (zie ook Maatregel 10, Overhoek) van een perceel ingezaaid worden.

Mogelijkheden voor vergoedingen

- Vanuit het agrarisch natuurbeheer is het beheerpakket Wintervoedselakker beschikbaar. Raadpleeg voor de mogelijkheden het agrarisch collectief uit je regio:

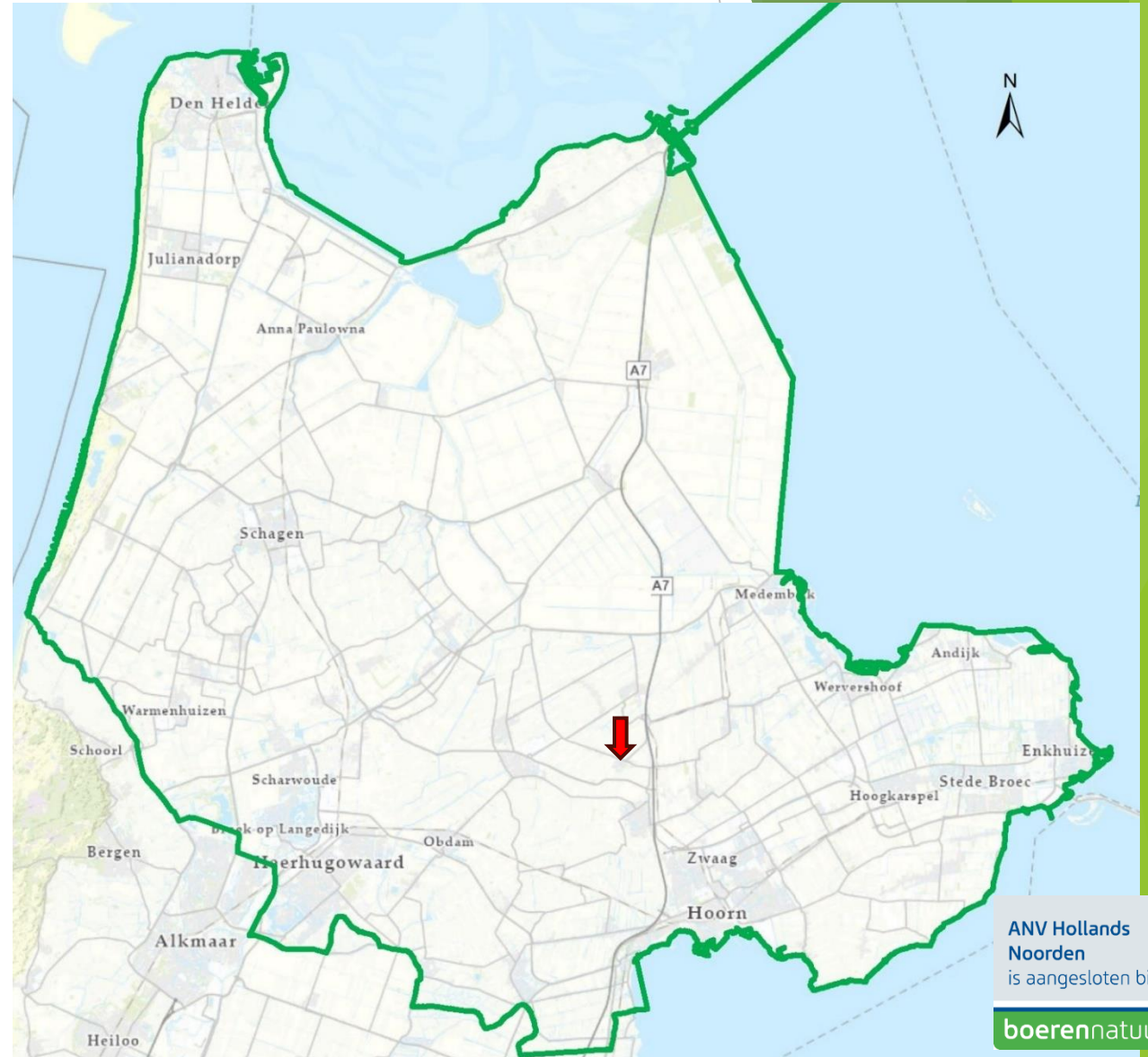
Aan de slag met agrarisch natuurbeheer (ANLb) in de bollenteelt.

Ellen Mul

Agrarisch Natuurvereniging Hollands Noorden

- ▶ Ruim 230 deelnemende boeren.
- ▶ ANLb
 - ▶ 2600 ha weidevogelbeheer
 - ▶ 725 ha akkernatuur
 - ▶ 160 ha dooradering
 - ▶ 140 ha waterbeheer
 - ▶ 330 ha klimaat
- ▶ Daarnaast doen we projecten
- ▶ Kantoor in Benningbroek

Agrarisch Natuurvereniging Hollands Noorden

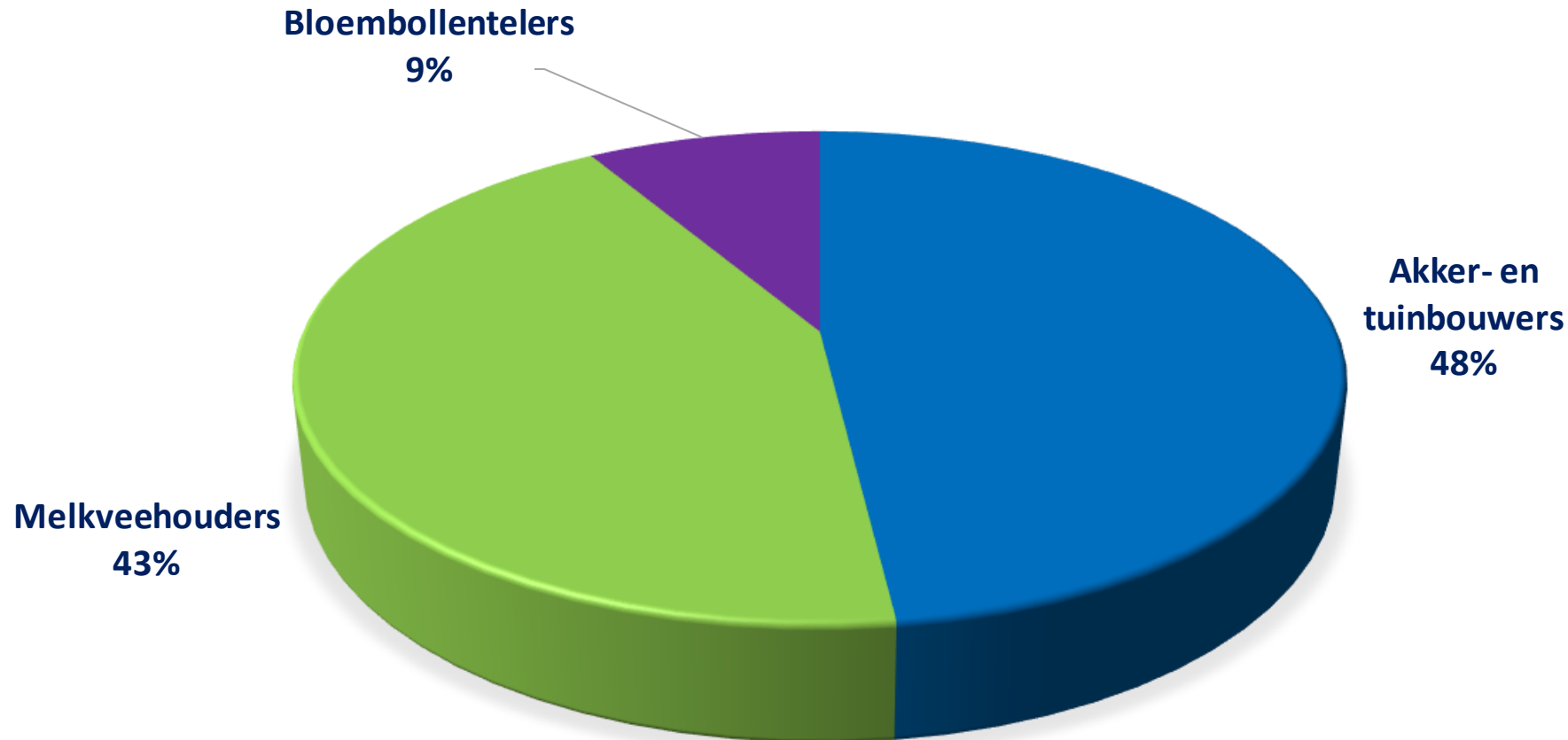
Waar boer, bodem en biodiversiteit samenkomen!

Onze doelen:

- ▶ Vergroten biodiversiteit in landelijk gebied.
- ▶ Bodem als basis.
- ▶ Oog voor economisch perspectief.

Wie zijn onze ruim 230 deelnemers:

* Ruim 400 bloembollenkwekers in ons werkgebied.

De termen Agrarisch natuurbeheer: ANB of ANLb?

- ▶ ANB: is het programma Agrarisch Natuurbeheer van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).
- ▶ ANLb: is de subsidie voor Agrarisch Natuur-en landschapsbeheer (het instrument) wat uitgevoerd wordt door de 40 collectieven, boeren en vrijwilligers.

Kansen voor het ANLb in de bollensector

- ▶ De maatschappij verlangt dat de sector stappen zet richting duurzaamheid.
- ▶ Provincie heeft extra budget voor ANLb opengesteld. Afgelopen jaren is er geen financiële ruimte geweest vanuit ANLb om in het noordelijk zandgebied aan de slag te gaan.
- ▶ Bollenkwekers staan er ook meer open voor.
- ▶ Voor typische ‘bollenvogels’ als gele kwikstaart, veldleeuwerik en patrijs nog veel winst te halen.

GELE KWIKSTAART

VELDLEEUWERIK

PATRIJS

Uitdagingen voor ANLb in Bollensector

- ▶ Beheerpakketten zijn nog niet goed afgestemd op bollenteelt → *Moet nog worden doorontwikkeld.*
- ▶ Vergoedingen van beheerpakketten soms te laag → *Wordt aan gewerkt vanuit BoerenNatuur.*
- ▶ Veronkruiding van beheerpakketten → *voorkomen door goede voorlichting.*
- ▶ Akkerranden in augustus inzaaien noodzakelijk → *Dan akkerrand in voorjaar op voldoende hoogte voor beperking van drift.*

ANV
Hollands Noorden

FACTSHEET *Mèer Kennis, Minder Gewasbeschermingsmiddelen*

Onkruidbeheersing

Onkruiden zijn vaak niet gewenst en kunnen afschrikken om mee te doen met agrarisch natuurbeheer. Veel agrariërs doen hun best om te vergroenen, maar worden juist geplaagd door onkruiddruk. Goed beheer kan onkruiden terugdringen. Wanneer er zorgvuldig gekeken wordt naar het perceel met agrarisch natuurbeheer kan je zien wat er moet gebeuren en kan hierop tijdig actie genomen worden.

Voordat er maatregelen worden genomen tegen het onkruid is het goed om de eigenschappen van het onkruid te snappen. Goed beheer tegen de ene soort kan juist van verspreiding voor het andere soort zorgen. De eigenschappen hiernaast zijn belangrijk om te weten.

Is het onkruid:

- Eenjarig, 2-jarig of meerjarig?
- Voorjaars- najaarskiemer of jaarrond?
- Verspreiding via zaad of via wortelstokken?
- Vroeg- of laatbloeiers?
- Winterhard?

Als je de soort niet kent, gebruik dan bijvoorbeeld de app Obsidentify om te snappen welke soort het is.

Onkruiden voorkomen

Agrarisch natuurbeheer vereist aandacht en doordacht beheer. Het is een teelt met een ander doel. Net zoals bij een reguliere teelt moet je er regelmatig bij gaan kijken en in de gaten houden of er geen onkruidhaarden ontstaan.

Vorbewerking

Tijdens de vorbewerking moet je al rekening houden met onkruiden. Is het gekozen perceel niet al een onkruidhaard voordat er

Melganzevoet

Eigenschappen

- Eenjarig
- Verspreiding via zaad en pollen en heeft oliehoudend zaad
- Bloeit in zomer
- Kan tot 2 meter hoog worden

Het zaad kan zo'n vijf jaar overleven en jarenlang een probleem vormen. Dus tijdig ingrijpen is erg belangrijk.

De melganzevoet is in een droge periode uitstekend mechanische te bestrijden door middel van eggen, schoffelen en aanaarden. Hoe kleiner het plantje, des te gevoeliger voor eggen.

Let op: tijdens bewerkingen geen broedende vogels verstoren.

DEZE FACTSHEET IS ONDERDEEL VAN HET PROJECT *Mèer Kennis, Minder Gewasbeschermingsmiddelen*

Voorbeeld beheerpakketten ANLb voor bollensector

19 Kruidenrijke akkerrand (inzaai augustus)

50 Vogelvriendelijk eiwitgewas (nieuw 2025)

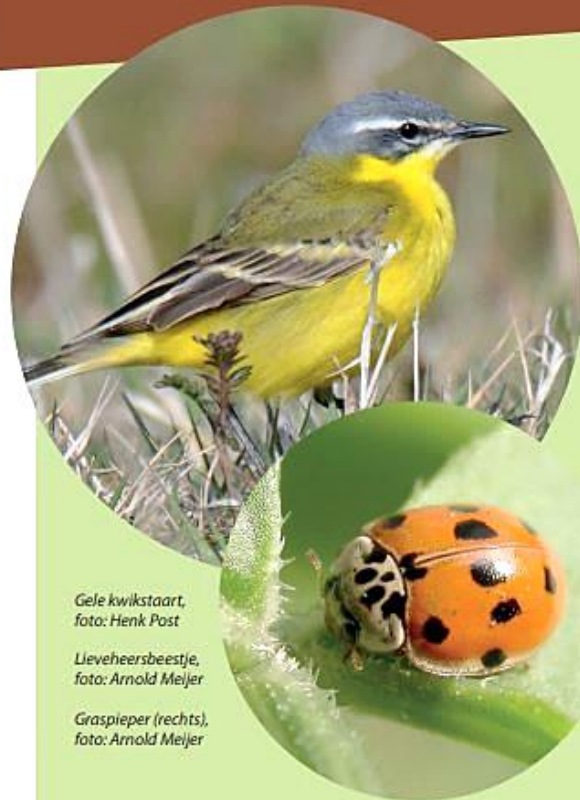
15 Wintervoedselakker (graan en kruiden blijven staan in winter)

39 Bodemverbetering

Kruidenrijke akkerranden

Goed voor de biodiversiteit, kwaliteit van het water en de akkervogels!

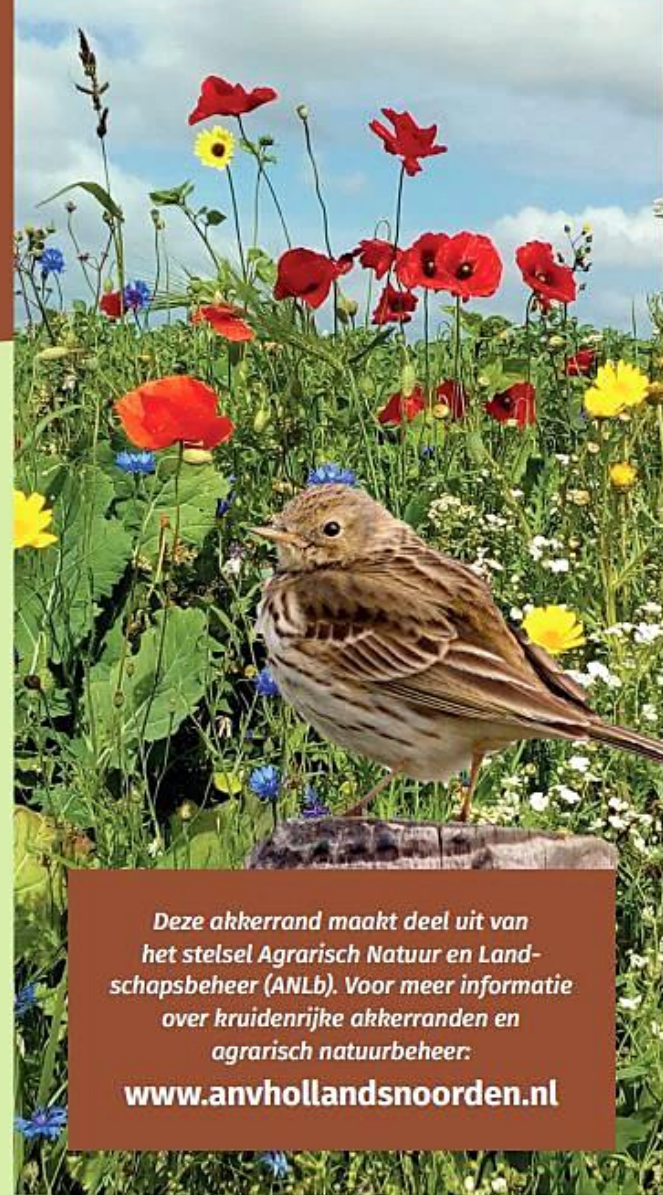
Gele kwikstaart,
foto: Henk Post

Lieveheersbeestje,
foto: Arnold Meijer

Graspieper (rechts),
foto: Arnold Meijer

Om de akkers ziet u de laatste jaren steeds meer kruidenrijke akkerranden verschijnen. Wist u dat deze kruidenrijke akkerranden vele verschillende functies hebben, zoals:

- het beperken van verwaaien van gewasbescherming naar de sloot;
- het aantrekken van natuurlijke plaagbestrijders zoals lieveheersbeestjes;
- het aantrekken van gewasbestuivers zoals bijen;
- het bieden van voedsel- en schuilmogelijkheden voor de akkervogels;
- en tenslotte geven de randen ook nog kleur aan het landschap.

Deze akkerrand maakt deel uit van het stelsel Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb). Voor meer informatie over kruidenrijke akkerranden en agrarisch natuurbeheer:

www.anvhollandсноorden.nl

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door:

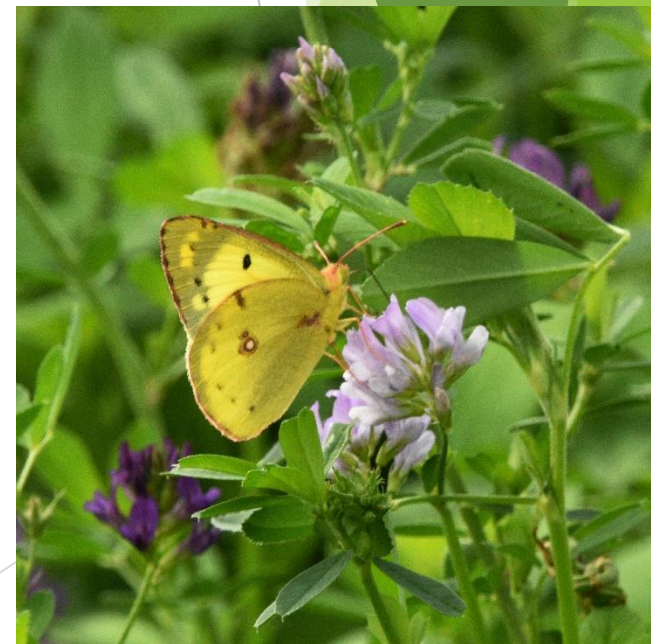

50 Eiwitrijke gewassen (nieuw 2025)

Een aantal eiwitgewassen zijn vanwege de structuur en het feit dat ze tot bloei komen aantrekkelijk voor akkervogels, zeker in combinatie met akkerranden en andere permanente akkerhabitats.

Beheereisen:

- Pakket a: Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 15 mei tot 31 augustus uit Luzerne.
- Pakket c: Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 15 mei tot 15 juli uit wintererwten of winterveldbonen (najaarinzaai)
- Pakket d: Minimaal 90% van de oppervlakte bestaat van 15 mei tot 15 augustus uit zomererwten of zomerveldbonen (voorjaarszinaai)

Afb. Gele luzernevlinder : Otto de Vries

Voordelen veldbonenteelt

- ▶ De diepe beworteling is goed voor de structuur van de grond.
- ▶ De vlinderbloemigen binden stikstof uit de lucht. Deze stikstof komt vrij in de volgteelt. Hierdoor is minder kunstmest nodig.
- ▶ Gewas kan bijvoorbeeld bokashi (goed wormenvoer) van gemaakt.
- ▶ Zaden kunnen worden gebruikt als veevoer.
- ▶ Geen onkruidbestrijding nodig.
- ▶ Meerwaarde voor boerenlandvogels, vooral bij najaarsinzaai

Afb. John Huiberts verteld voordelen veldbonenteelt

15 Wintervoedselakker

(Variant 1 sept- 15 maart)

Geschikt na bijvoorbeeld tulpenteelt en voor het planten van zomerbloeiërs als zantedeschia's.

- ▶ Bestaat voor 90% uit graan met klein percentage kruiden.
- ▶ Wordt niet geoogst.
- ▶ Dient als wintervoedsel voor de boerenlandvogels.
- ▶ Geeft het land rust.

39 Bodemverbetering

Doordat er organische stof wordt toegevoegd aan het perceel, houdt de bodem meer koolstof vast en verbetert de infiltratiecapaciteit van de bodem én kan de bodem het vocht beter vasthouden.

- ▶ 39b Bodemverbetering bouwland met vaste mest of bodemverbeteraars
- ▶ 39c Bodemverbetering bouwland met gewasresten, incl. stro & groenbemesters en onderwerken

Mee doen met ANLb, hoe gaat het in zijn werk?

- In het najaar komt deelnemer ANLb intekenen op kantoor en beheerovereenkomst afsluiten.
- In februari zaaizaad bestellen, loopt via onze ANV.
- In het voor- of eind zomer inzaaien van het beheerpakket.
- Begeleiding van de veldmedewerker.
- Informatieavonden inzaaien en interessante veldexcursies.

Voorbeeld beheerpakketten bollensector

Beheerpakketten en de vergoedingen zijn na te lezen op de website:

<https://anvhollandsnoorden.nl/agrarisch-natuur-en-landschapsbeheer-leden/>

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)

Als deelnemer van ANV Hollands Noorden voert u beheerpakketten uit van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). U ontvangt voor deze pakketten compensatie voor gederfde inkomsten.

Inhoud

- [Beheerpakketten 2023-2028](#)
- [Tarieven](#)
- [Contracten](#)
- [Leefgebieden](#)
- [Controles via het collectief](#)

Benaderen deelnemers Noordelijk zandgebied

Kenmerken gebied: kust, zandgrond, bollen

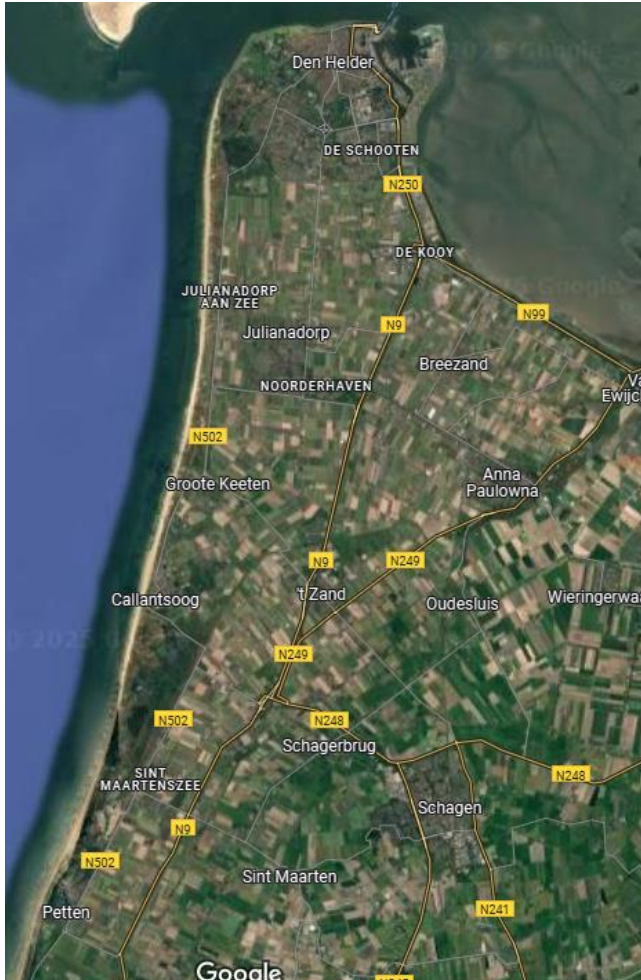

Foto tulpenvelden: bron Fluwel

Hoe doelgroep bloembollenkwekers benaderd?

- ▶ Gestart met informatiebijeenkomst.
- ▶ Informatieve flyer opgesteld.
- ▶ We hebben keukentafelgesprekken gevoerd.
- ▶ Vervolgens komen bollenkwekers intekenen bij ons op kantoor.

Resultaten tot nu toe

- ▶ Gestart maar het kost tijd om meer deelnemers te krijgen. In 2025 van 10 naar ruim 20 deelnemende bollenkwekers.
- ▶ Bollenkwekers vooral geïnteresseerd in bodemmaatregelen. Thema's biodiversiteit, water en klimaat liften hier op mee.
- ▶ ANLb nog breder bekend maken in deze sector!
- ▶ (Zonnebloem)olievlek die zich uitbreidt!

AGRARISCH NATUURBEHEER

Een groene plus voor uw bedrijf

**Agrarische Natuurvereniging
Hollands Noorden ziet veel kansen voor samenwerking met bollenkwekers.**

Door beschikbaarheid van nieuw budget is er nu ruimte om mee te doen met Agrarisch Natuurbeheer (ANLb) óók voor bollenkwekers. Het ANLb richt zich op het behoud en herstel van biodiversiteit, water- en klimaatdoelen en agrarische natuur en landschap. Bollenkwekers kunnen bij ANV Hollands Noorden beheerpakketten afsluiten waar zij een vergoeding voor krijgen.

Vooraf de periode tussen het rooien van voorjaarsbloeiërs en planten van zomerbloeiërs kan benut worden. Zaai bijvoorbeeld na uw teelt van o.a. tulpen of narcissen een wintervoedselakker in.

Voordelen Agrarisch Natuurbeheer

- ✓ Een positief beeld van de sector aan de maatschappij
- ✓ Rust voor de bodem
- ✓ Biodiversiteit op uw bedrijf wordt vergroot
- ✓ Ondersteuning van boerenlandvogels die het moeilijk hebben
- ✓ Een passende beheervergoeding

Kans ANLb en/of ecoregeling

- ▶ Bollenkwekers hebben vaak te weinig rustgewassen in hun bouwplan. Hiermee halen ze te kort klimaatpunten waardoor ze de instapeis niet halen om mee te doen met de ecoregeling.
- ▶ ANLb is dan een mooi alternatief om mee te doen.
- ▶ Wanneer je met ANLb mee doet vergroot je je punten voor de instapeis.
- ▶ Voorbeeld vogelakker: stel je doet mee met een vogelakker dan bestaat de mogelijkheid dat je wel aan de instapeis voor de ecoregeling komt en voor een eco-premie in aanmerking komt.

Zie ook:

www.rvo.nl/onderwerpen/glb-2025/samenhang

www.rvo.nl/subsidies-financiering/anlb#voorwaarden-deelnemer-anlb

Welke kansen zien jullie nog meer voor
bollenkwekers om mee te doen met ANLb ?

Afbeelding Gele kwikstaart: Karin Bijpost

Voordelen meedoen met ANLb

- ▶ Voordelen agrarisch natuurbeheer:
 - ✓ Een positief beeld van de bollensector aan de maatschappij.
 - ✓ Rust voor de bodem.
 - ✓ Biodiversiteit op het bedrijf wordt vergroot.
 - ✓ Ondersteuning van boerenlandvogels die het moeilijk hebben.
 - ✓ Een (vaak) passende beheervergoeding.

Agrarisch natuurbeheer werkt!

Patrijzen in wintervoedselakker.

100% 2023/10/25 14:30:07 10C 50F WILDCAMERA2

ANV Hollands
Noorden
is aangesloten bij

boeren natuur

Brainstorm

Gezamenlijke brainstorm:

- ▶ wat kunnen wij doen,
- ▶ wat kan jij doen?

Vragen?